

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Lipník nad Bečvou

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Lipník nad Bečvou leží v jihovýchodní části Olomouckého kraje a je jedním z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá 2. nejnižší počet obcí v kraji - celkem 14;
- počtem obyvatel, který činí celkem 15.379 obyvatel (z toho 8.240 žije v jádrovém městě), je 2. nejmenší obvod kraje (po SO ORP Konice);
- rozlohou necelých 119 km² je nejmenším obvodem.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Olomouckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Lipník nad Bečvou	14	15379	8240	118
Hranice	31	34622	18745	325
Konice	21	11049	2840	178
Šumperk	36	70838	26870	857
Olomouc	45	162136	99471	858
Jeseník	24	40189	11711	718
Prostějov	76	98297	44330	591
Přerov	59	82661	44824	400
Šternberk	21	23657	13548	306
Zábřeh	28	33662	13867	267
Litovel	20	23727	9874	247
Uničov	10	22747	11638	207
Mohelnice	14	18645	9460	188
Průměr za kraj	31	49047	---	405

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Olomouckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

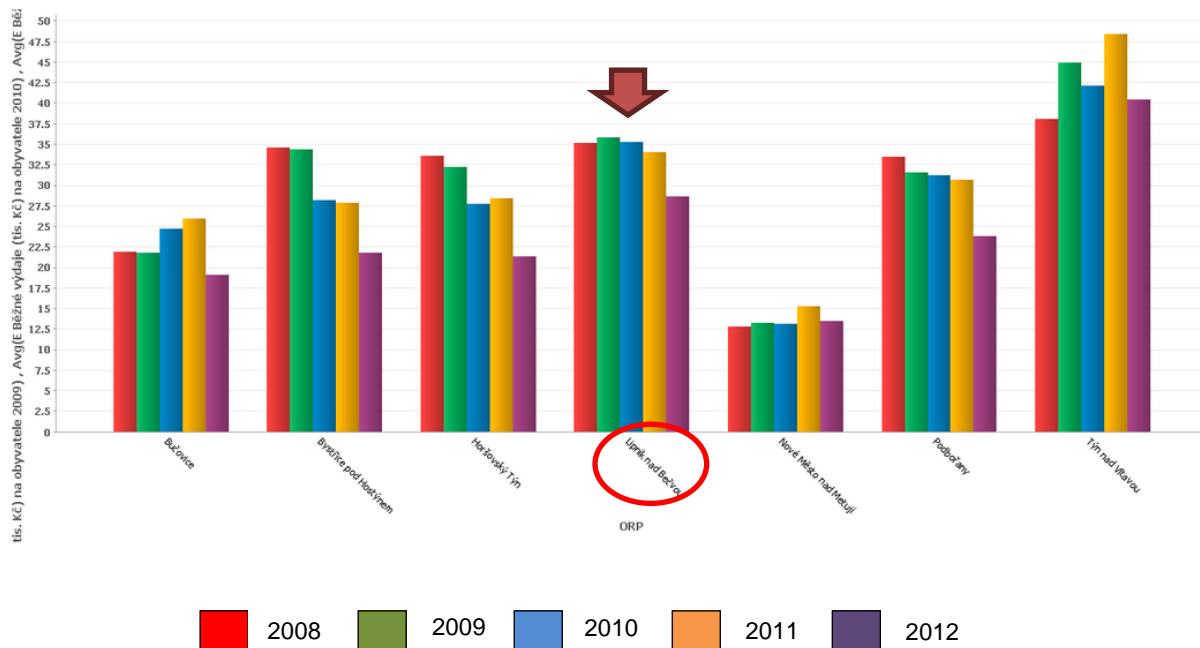
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 14.000 až 16.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Bučovice, Týn nad Vltavou, Nové Město nad Metují, Horšovský Týn, Bystřice pod Hostýnem, Podbořany);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 7.800 až 8.500 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Týn nad Vltavou, Stříbro, Mnichovo Hradiště, Bystřice nad Pernštejnem, Bystřice pod Hostýnem).

2. Ekonomická výkonnost

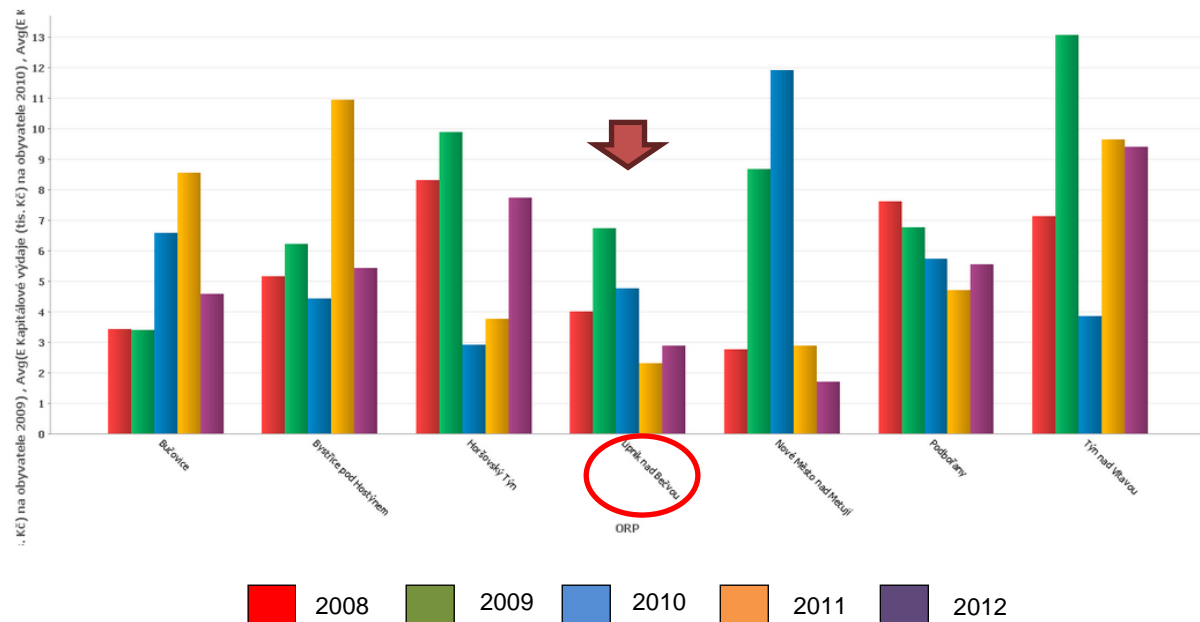
Mezi ekonomickými ukazateli je zaměřit na porovnání **běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Po celé sledované období vykazoval SO ORP Lipník nad Bečvou druhé nejvyšší hodnoty běžných výdajů na obyvatele ve skupině správních obvodů (srovnávaných dle kritéria počtu obyvatel SO). Jejich průměrná výše činila ca 34 tis. Kč/obyv./rok. Z hlediska kapitálových výdajů nastává u SO ORP Lipník nad Bečvou opačná situace. Úroveň kapitálových výdajů dosažená obvodem byla 1 z nejnižších (v roce 2011 dokonce zcela nejnižší). Jejich absolutní výše se pohybovala v rozpětí 2,3-6,71 tis. Kč/obyv./rok a jejich průměrná výše za roky 2008-2012 (4,12 tis. Kč/obyv./rok) byla nejnižší ve skupině SO. Viz obrázky 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 14 – 16 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

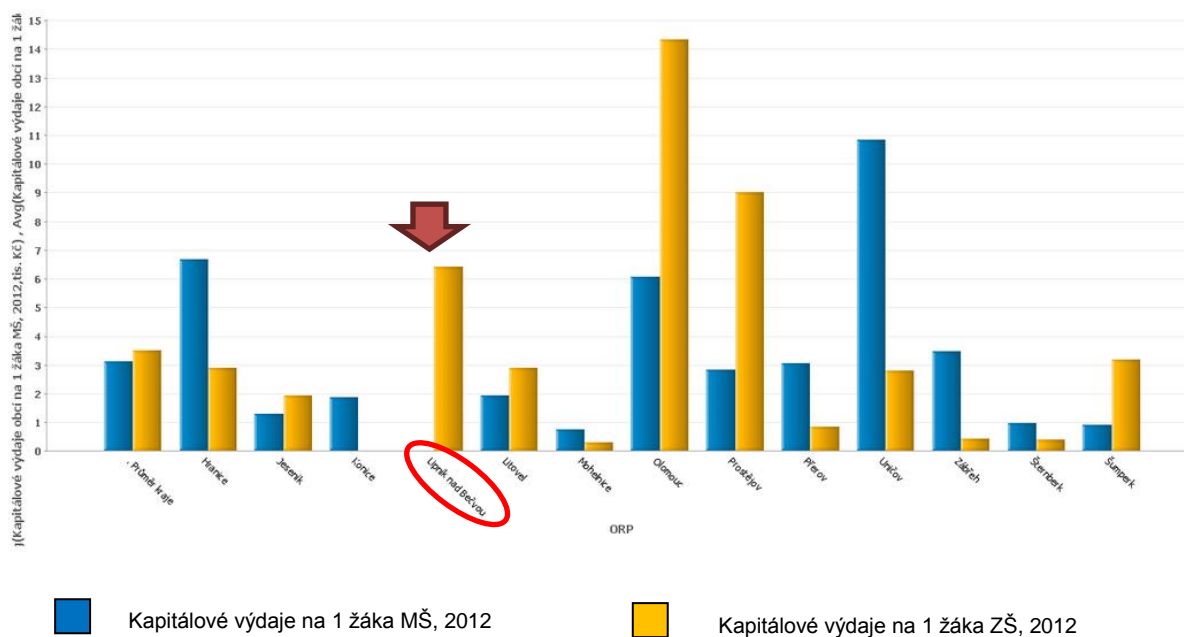
Obrázek 2: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 14 – 16 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je vhodné se zaměřit v případě SO ORP Lipník nad Bečvou zejména na porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Z hlediska kapitálových výdajů na žáky ZŠ (6,42 tis. Kč/žáka) se obvod řadí do trojice obvodů s nejvyššími hodnotami, přičemž jím dosažená hodnota téměř dvojnásobně převyšuje průměr Olomouckého kraje. Naopak zcela limitní je situace při pohledu na **kapitálové na žáky MŠ**, které dosahují nulové hodnoty. SO ORP Lipník nad Bečvou tak jako jediný správní obvod kraje nevykázal investiční akce na předškolní vzdělávání. Situaci znázorňuje obrázek 3.

Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

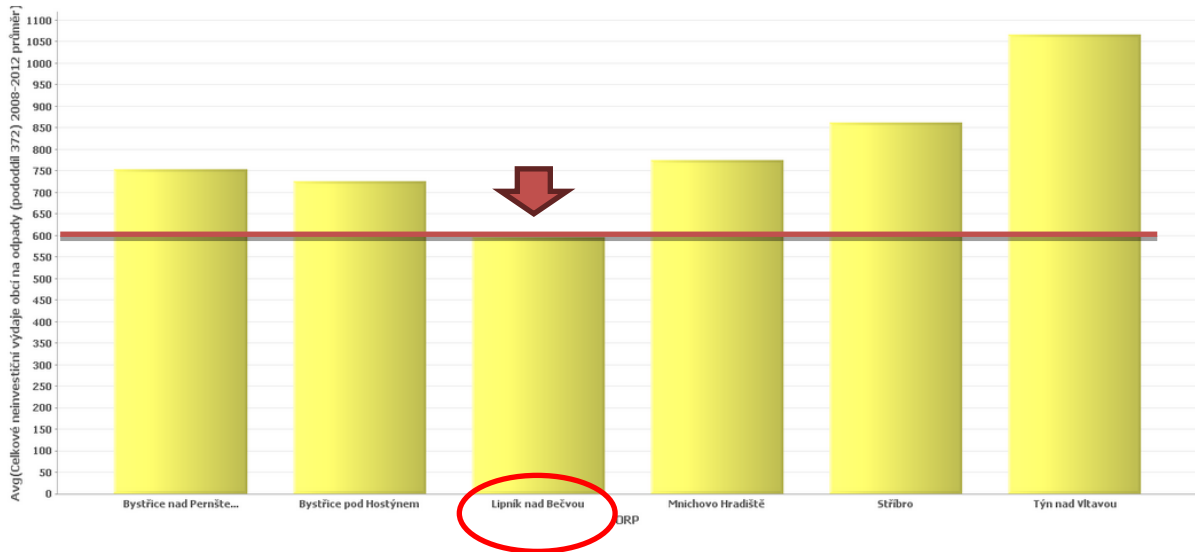

4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech jsou hodnoty dosažené obvodem ve sledované skupině vybraných SO ORP každoročně nejnižší (u výdajů na odpady kromě r. 2010 – 2. nejnižší hodnota). To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 596 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 564 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7,8 – 8,5 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7,8 – 8,5 tis. obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP LIPNÍK NAD BEČVOU	
základní charakteristika	správní obvod ORP Lipník nad Bečvou má v Olomouckém kraji: • 2. nejnižší počet obyvatel • 2. nejnižší počet obcí • nejmenší rozlohu
ekonomická výkonnost	• z hlediska běžných výdajů na obyvatele vykazuje SO každoročně 2. nejvyšší hodnoty ve skupině, hodnotami kapitálových výdajů na obyvatele se řadí k obvodům s nejnižšími hodnotami
předškolní a školní vzdělávání	• SO vykázal 3. nejvyšší úroveň kapitálových výdajů na žáky ZŠ v kraji a naopak má nulové hodnoty kapitálových výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	• hodnoty celkových neinvestičních výdajů na odpady i výdajů na svoz a sběr KO správního obvodu jsou každoročně nejnižší ve vzorku SO

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad